

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ ΣΤΗΝ ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Συγγραφική Ομάδα:

- Μπάτσης Παντελης, MD, Ειδικός Ιατρός Εργασίας
- Θανασιάς Ευθύμιος, MD, MSc, MPH, Ειδικός Ιατρός Εργασίας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Παρά τη σταδιακή άρση των περιορισμών που ανακοινώθηκαν και θα αρχίσουν να υλοποιούνται τις επόμενες εβδομάδες, ο ιός θα εξακολουθεί να υπάρχει, και θα μπορούσε και πάλι να εξαπλωθεί προκαλώντας σοβαρά προβλήματα υγείας στους εργαζόμενους, αλλά και δυσλειτουργίες στην επιχείρηση.

Προς το παρόν δεν είναι δυνατό να προβλεφθεί πότε θα είναι διαθέσιμος ένας αποτελεσματικός εμβολιασμός ή μια ευρέως εφαρμόσιμη θεραπεία. Η επιστροφή στην κανονικότητα ή την νέα πραγματικότητα θα πρέπει σχεδιαστεί και υλοποιηθεί με αποφασιστικότητα και συνέπεια από όλους.

Ο Βασικός άξονας της Στρατηγικής για την επαναφορά στην κανονική λειτουργία θα πρέπει να είναι η εφαρμογή ασφαλών εργασιακών πρακτικών για τον περιορισμό της έκθεσης στο COVID-19 στην εργασία και ο προσεκτικός σχεδιασμός πολιτικών για την αποτροπή εξάπλωσης του κορωνοϊού τόσο μεταξύ των εργαζομένων της επιχείρησης όσο και στο ευρύ κοινό.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΛΙΑΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

1. Τακτικός αερισμός των χώρων: ιδανικά, να προτιμάται φυσικός αερισμός με άνοιγμα παραθύρων η θυρών
2. Αποφυγή χρήσης κλιματιστικών και σχολαστικός καθαρισμός των φίλτρων τους. Όπου είναι απαραίτητη η χρήση τους, αυτό πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις οδηγίες του υπουργείου Υγείας (Βλέπε το σχετικό **Παράρτημα**)
3. Η χρήση μάσκας από εργαζομένους και πελάτες είναι υποχρεωτική. Χρησιμοποιήστε ειδικούς ποδοκίνητους κάδους απόρριψης μολυσματικών υλικών (πχ μάσκες)
4. **Τακτικός** καθαρισμός των χεριών με νερό και σαπούνι για τουλάχιστον 20 δευτερόλεπτα. Εναλλακτικά, χρήση αλκοολούχων διαλυμάτων (τουλάχιστον 60% περιεκτικότητα σε αλκοόλ)
5. Κάλυψη του βήχα ή του φτερνίσματος με χαρτομάντιλο το οποίο πρέπει να απορρίπτεται άμεσα. Αν αυτό δεν είναι διαθέσιμο, κάλυψη με το εσωτερικό του αγκώνα
6. Αποφυγή επαφών και συναθροίσεων με άλλους εργαζόμενους, διατήρηση αποστάσεων αν είναι δυνατόν >2 μέτρα από το συνάδελφο τους
7. Η Συνεχής ενημέρωση των εργαζομένων είναι ζωτικής σημασίας. Είναι σημαντικό να εκπαιδεύσετε τους εργαζομένους στη σωστή χρήση του μέσων ατομικής προστασίας (μάσκες και γάντια όπου απαιτούνται) διασφαλίζοντας ότι ακολουθούν τις οδηγίες που είναι διαθέσιμες στα θέματα προσωπικής υγιεινής
8. Διατήρηση της απόστασης τουλάχιστον 2 μέτρων μεταξύ των πελατών. Όσον αφορά τον τρόπο τήρησης των αποστάσεων στις επιχειρήσεις που θα επαναλειτουργήσουν αυτά έχουν ως εξής: Στις επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου έως 20 τ.μ. επιτρέπονται μέχρι 4 άτομα, από 20 τ.μ. – 100 τ.μ. 4 άτομα + 1 άτομο για κάθε επιπλέον 10 τ.μ. και στα καταστήματα εμβαδού άνω των 100 τ.μ. μέχρι 12 άτομα + 1 άτομο για κάθε επιπλέον 15 τ.μ. Σε καμιά περίπτωση ένας χώρος δεν θα πρέπει να καταλαμβάνεται από περισσότερα άτομα από αυτά που προβλέπονται
9. Σε περίπτωση που σχηματίζεται ουρά εξυπηρέτησης, κορδέλες σήμανσης ή αυτοκόλλητοι δείκτες στο πάτωμα μπορεί να χρησιμοποιούνται για την υπόμνηση τήρησης των αποστάσεων ασφαλείας
10. ΣΗΜΑΝΣΗ για να μην εισέρχονται στο κατάστημα άτομα με συμπτώματα βήχα,

δύσπνοιας, ή πυρετού

11. Αποφυγή φυσικής επαφής με τη χρήση διαχωριστικών (προστατευτικά τζάμια, plexiglass)
12. Ενθάρρυνση να γίνονται οι πληρωμές με πιστωτικές / χρεωστικές κάρτες και αποφυγή χρήσης μετρητών. Εγκαταστήστε απομακρυσμένα/διπλά POS. Σημαντικό μέτρο όσον αφορά την προτίμηση του πελάτη για ηλεκτρονικές αγορές, θα είναι η ύπαρξη ευέλικτων πολιτικών επιστροφών προϊόντων.
13. Ιδιαίτερη μέριμνα πρέπει να δοθεί στις εισόδους, σε κυλιόμενες σκάλες και τους ανελκυστήρες. Είναι απαραίτητος ο σχολαστικός καθαρισμός τους αρκετές φορές μέσα στην ημέρα εάν είναι δυνατόν με τη χρήση των καταλλήλων καθαριστικών όπως προτείνονται στη συνέχεια. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στη χρήση των ανελκυστήρων: Προτείνεται να χρησιμοποιούνται μόνο σε ειδικές περιπτώσεις και η χρήση τους να γίνεται από ένα άτομο κάθε φορά
14. Στις εισόδους προτείνεται η τοποθέτηση απολυμαντικών χεριών με υποχρεωτική χρήση για όλους όσους εισέρχονται. Ιδανικά προτείνεται το απολυμαντικό να προσφέρεται από τον υπάλληλο υποδοχής ο οποίος φορώντας γάντια και μάσκα θα φροντίζει ο ίδιος για τη χορήγηση του απολυμαντικού χωρίς αυτό να αγγίζεται από τους εισερχόμενους
15. Να προτιμώνται χαρτοπετσέτες για στέγνωμα χεριών και ΟΧΙ στεγνωτήρια με χρήση αέρα
16. Αποφυγή επαφής των χεριών με τα μάτια, τη μύτη, το στόμα χωρίς να έχει προηγηθεί σχολαστική υγιεινή χεριών
17. Απολύμανση του πάγκου/ POS / στυλό μεταξύ του κάθε πελάτη
18. Προτείνεται ο σχολαστικός καθαρισμός των αποδυτηρίων ανάμεσα στην εναλλαγή των βαρδιών και να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην αποφυγή κάθε συνωστισμού
19. Στις εταιρείες που υποδέχονται φορητά εμπορευμάτων ή πρώτων υλών, οι παραλαβές ιδανικά πρέπει να γίνονται εκτός ωραρίου εξυπηρέτησης πελατών. Αν αυτό δεν είναι εφικτό, προτείνεται να μη πραγματοποιούνται σε ώρες αιχμής. Η επαφή μεταξύ εργαζομένων του καταστήματος και του οδηγού δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει τα 15 λεπτά και θα πρέπει να γίνεται με υποχρεωτική χρήση προστατευτικής μάσκας και γαντιών
20. Ενθαρρύνετε και εκπαιδεύστε τους εργαζόμενους να χρησιμοποιούν και να καθαρίζουν με ατομική τους ευθύνη τα είδη γραφείου τους και τις συσκευές τους, τα οποία θα πρέπει να είναι ατομικά και να μην μοιράζονται αν πρώτα δεν καθαριστούν σχολαστικά
21. Μειώστε, στο μέτρο του δυνατού, τη φυσική επαφή μεταξύ των εργαζομένων (π.χ. κατά τη διάρκεια συναντήσεων ή κατά τη διάρκεια διαλειμμάτων). Μειώστε την επαφή μεταξύ διαφορετικών τμημάτων καταστήματος σας στην αρχή και στο τέλος των αλλαγών βάρδιας. Ρυθμίστε το χρονοδιάγραμμα των διαλειμμάτων για να μειώσετε τον αριθμό των ατόμων που μοιράζονται την κουζίνα ή το χώρο διαλείμματος. Βεβαιωθείτε ότι υπάρχει μόνο ένας εργαζόμενος κάθε φορά στην τουαλέτα. Εάν είναι απαραίτητο εξετάστε την διαφοροποίηση στην ώρα προσέλευσης των εργαζομένων ώστε να αποφεύγεται η ταυτόχρονη προσέλευση
22. Μεριμνήστε για την συντήρηση και την καλή λειτουργία όλων των εγκαταστάσεων που αφορούν την υγεία και την υγιεινή των χώρων, δώστε έμφαση στις τουαλέτες, στις παροχές νερού στα ντους των αποδυτηρίων όπου υπάρχουν και στα αποχωρητήρια
23. Μεριμνήστε για την ύπαρξη ικανού αποθέματος σε απολυμαντικά, χαρτικά και καθαριστικά για τους χώρους του καταστήματος. Τακτική παρακολούθηση των αποθεμάτων ΜΑΠ (μάσκες, γάντια μιας χρήσης). Τήρηση ηλεκτρονικού αρχείου και ημερομηνία ελέγχου των αποθεμάτων
24. Διευκολύνετε τη χρήση ατομικών και όχι συλλογικών τρόπων μεταφοράς των εργαζομένων, για παράδειγμα, διαθέτοντας χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων ή χώρο για ασφαλή αποθήκευση ποδηλάτων και ενθαρρύνετε τους εργαζόμενους να έρθουν με τα πόδια στην εργασία, εάν είναι δυνατόν
25. Εξετάστε το ενδεχόμενο να παρέχετε διευκολύνσεις σε εργαζόμενους που ανήκουν

σε ευπαθείς ομάδες με σκοπό τον περιορισμό των μετακινήσεών τους όπως π.χ. με μετακίνηση του εργαζόμενου σε υποκατάστημα κοντά στο χώρο διαμονής του ή με προσαρμογή των καθηκόντων του. Για να καθορίσετε ποιοι εργαζόμενοι ανήκουν στις ευπαθείς ομάδες ζητήστε την γνώμη ενός ειδικού όπως είναι ο Ειδικός Ιατρός Εργασίας

26. Η συμμετοχή των εργαζομένων και των εκπροσώπων τους στη διαχείριση της κατάστασης είναι το κλειδί για την επιτυχία και επίσης μια νομική υποχρέωση. Εξετάστε την δημιουργία γραμμής hotline, ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ώστε να μπορεί εργαζόμενος να στέλνει παρατηρήσεις, προβληματισμούς ή προτάσεις βελτίωσης

ΤΕΧΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ – ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

- Εάν είναι δυνατόν, παραδώστε υπηρεσίες εξ αποστάσεως (τηλέφωνο ή βιντεοκλήσεις) αντί αυτοπροσώπως. Βεβαιωθείτε ότι μόνο οι εργαζόμενοι που είναι απαραίτητοι για την εργασία είναι παρόντες στο χώρο εργασίας και ελαχιστοποιήστε την παρουσία τρίτων
- Μειώστε δραστικά, τη φυσική αλληλεπίδραση μεταξύ εργαζομένων και πελατών μέσω διαδικτυακών παραγγελιών ή τηλεφωνικών παραγγελιών και ανέπαφης παραλαβής και παράδοσης αγαθών (εκτός των εγκαταστάσεων). Χρησιμοποιήστε αυτόματους πωλητές (self-checkout kiosks) – ιδανικά σε εξωτερικό χώρο, όπου είναι εφικτό. Συνεργασία με ειδικά σημεία παραλαβής (pickup points) / δίκτυο ΕΚΤΟΣ καταστήματος, με τα οποία ο πελάτης θα εξυπηρετείται αποφεύγοντας περιττές μετακινήσεις
- Εγκαταστήστε ντουλάπια για αποθήκευση των προσωπικών ειδών των εργαζομένων
- Προτείνεται η χρήση ηλεκτρονικών μέσων υπογραφής / αποδεικτικά παραλαβής (πχ. email επιβεβαίωσης παραλαβής, φωτογραφίες των αγαθών που παρελήφθησαν).
- Προτείνεται εγκατάσταση συστημάτων αποφυγής συνωστισμού και διατήρησης προβλεπόμενης αναλογίας ατόμων ανά κατάσταση/χώρο με λύσεις όπως:
  - πόρτες με ηλεκτρονικούς διακόπτες
  - σημάνσεις αποφυγής συνωστισμού και τήρησης των αποστάσεων 2 μέτρων έξω από το κατάστημα
  - Χρήση τεχνολογικών μέσων (π.χ. εφαρμογές στο κινητό τηλέφωνο) για λήψη αριθμού προτεραιότητας εξυπηρέτησης ή και εκτιμώμενου χρόνου εξυπηρέτησης
- Δοκιμαστήρια: Προτείνεται μετά την δοκιμή ενός ενδύματος σε κατάστημα ρούχων, αυτό να συλλέγεται αμέσως μετά, και να παραμένει σε προκαθορισμένο χώρο για 24 ώρες. Ακολούθως μπορεί να καθαρίζεται με χρήση ατμού. Μετά την χρήση του Δοκιμαστηρίου πρέπει να καθαρίζεται πριν την επαναχρησιμοποίησή της από τον επόμενο πελάτη

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ ΛΟΙΜΩΞΗΣ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ

Εργαζόμενοι που εμφανίζουν συμπτώματα οξείας λοίμωξης αναπνευστικού (όπως πυρετός μεγαλύτερος από 37,2°C, βήχας, μυϊκή αδυναμία, δύσπνοια, ρίγος):

1. Δεν προσέρχονται στην εργασία και ειδοποιούν τον προϊστάμενό τους
2. Αποφεύγουν την επαφή με τους άλλους εργαζόμενους
3. Επικοινωνούν με το θεράποντα ιατρό τους και λαμβάνουν οδηγίες
4. Ειδοποιείται ο Ιατρός Εργασίας (όπου υπάρχει)
5. Τα παραπάνω ισχύουν και στην περίπτωση που κάποιος Εργαζόμενος ήρθε σε στενή επαφή (εργασία σε απόσταση μικρότερη του 1 μέτρου, μετακίνηση με το ίδιο μέσο, επαφή για περισσότερο από 15 λεπτά κ.λπ.) με εργαζόμενο που εμφάνισε συμπτώματα οξείας λοίμωξης αναπνευστικού

ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΧΩΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Λόγω της πιθανής επιβίωσης του ιού SARS-CoV-2 στο περιβάλλον για αρκετές ημέρες, οι χώροι και οι περιοχές που έχουν πιθανά μολυνθεί από τον ιό πρέπει να καθαρίζονται σχολαστικά σε καθημερινή βάση. Σχολαστική εφαρμογή των τυπικών εργασιών καθαρισμού, δίνοντας έμφαση στο συχνό καθαρισμό των λείων επιφανειών που χρησιμοποιούνται συχνά (π.χ. πόμολα, χερούλια, κουπαστή από σκάλες ή κιγκλίδωμα, ανελκυστήρες, διακόπτες, βρύσες κλπ.) με κοινά καθαριστικά, δηλαδή υγρό σαπούνι και νερό, ή διάλυμα οικιακής χλωρίνης 10% (1 μέρος οικιακής χλωρίνης αραιωμένο σε 10 μέρη νερό) ή αλκοολούχο αντισηπτικό

- Για επιφάνειες που είναι πιθανόν να καταστραφούν από τη χρήση υποχλωριώδους νατρίου, είναι απαραίτητη η χρήση αιθανόλης με συγκέντρωση 70% κατόπιν του καθαρισμού με ουδέτερο απορρυπαντικό.
- Ο προστατευτικός ατομικός εξοπλισμός για το προσωπικό καθαριότητας των χώρων εργασίας περιλαμβάνει
  - Μάσκες κατά προτίμηση υψηλής αναπνευστικής προστασίας FFP2 ή FFP3
  - Γάντια νιτριλίου μιας χρήσης
  - Σκούφο (απλό ή με γείσο)
- Για τον καθαρισμό και την απολύμανση όλων των σκληρών επιφανειών, των πατωμάτων, των καρεκλών, των πόμολων, κ.α., πρέπει να χρησιμοποιούνται πανάκια/υφάσματα στις χρήσεις ή χαρτί καθαρισμού καθώς και σφουγγαρίστρες με αποσπώμενες κεφαλές. Τα πανάκια / υφάσματα, το χαρτί και οι κεφαλές από στις σφουγγαρίστρες θα πρέπει να απορρίπτονται μετά από κάθε χρήση σε ειδικές σακούλες και να αντιμετωπίζονται ως μολυσματικά απόβλητα στην περίπτωση που ο καθαρισμός αφορά χώρους από όπου έχει περάσει επιβεβαιωμένο κρούσμα. Πρέπει να αποφεύγεται το πιτσίλισμα και ο ψεκασμός κατά τη διάρκεια του καθαρισμού και στις απολύμανσης
- Στην περίπτωση που κάποια αντικείμενα δεν μπορούν να καθαριστούν π.χ. έπιπλα επικαλυμμένα με ταπετσαρία ή στρώματα, μπορεί να χρησιμοποιηθεί καθαρισμός με ατμό.
- **Οι διαδικασίες καθαρισμού πρέπει να λαμβάνουν χώρα πριν την απολύμανση**
- Στα υφάσματα επειδή είναι αδύνατο να χρησιμοποιηθούν οι ανωτέρω απολυμαντικές ουσίες, ακολουθείται διαδικασία πλύσης σε υψηλή θερμοκρασία νερού (90°C) με τη χρήση κοινού απορρυπαντικού πλυντηρίου ρούχων ή εναλλακτικά σε χαμηλότερης θερμοκρασίας πλύσης με χρήση λευκαντικού ή ομοειδών προϊόντων με απολυμαντική δράση. Στην περίπτωση που κάποια αντικείμενα δεν μπορούν να καθαριστούν όπως π.χ. έπιπλα επικαλυμμένα με ταπετσαρία ή στρώματα, μπορεί να ακολουθηθεί μέθοδος καθαρισμού με ατμό

ΑΠΟΛΥΜΑΝΣΗ ΧΩΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Απολύμανση είναι η διαδικασία με την οποία επιτυγχάνεται η αδρανοποίηση ή καταστροφή των παθογόνων μικροοργανισμών αλλά όχι των ανθεκτικών τους μορφών (π.χ. σπόροι) με χημικές ουσίες (π.χ. αλκοόλη) ή φυσικές μεθόδους (π.χ. θερμοκρασία) σε αντικείμενα, εργαλεία και επιφάνειες.

Λόγω της πιθανής επιβίωσης του ιού SARS-CoV-2 στο περιβάλλον για αρκετές ημέρες, οι χώροι και οι περιοχές που έχουν πιθανά μολυνθεί από τον ιό πρέπει να απολυμαίνονται πριν την επαναχρησιμοποίησή τους. Αυτό είναι υποχρεωτικό μετά από εντοπισμό επιβεβαιωμένου κρούσματος σε χώρο εργασίας ή σε κοινόχρηστο χώρο εντός του καταστήματος.

Σε περίπτωση που ο χώρος δεν χρησιμοποιείται, συστήνεται να γίνει ο καθαρισμός 72 ώρες μετά από την παρουσία του πιθανού ή επιβεβαιωμένου κρούσματος στο χώρο, γιατί το ιικό φορτίο αναμένεται ότι θα έχει μειωθεί σημαντικά μέσα σε αυτό το χρονικό διάστημα.

Τονίζεται η ανάγκη για σχολαστική αναζήτηση της επάρκειας του αναδόχου απολύμανσης σε όλα τα απαραίτητα πιστοποιητικά και διαπιστεύσεις ώστε να εξασφαλίζεται το μέγιστο δυνατό σε ποιότητα απολύμανσης αποτέλεσμα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΛΗΨΗ ΜΕΤΡΩΝ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΚΛΙΜΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ *

*ΕΠΚΥΚΛΙΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΓΕΙΑΣ: Αρ. Πρωτοκόλλου Δ1(δ)/ ΠΠ οικ. 26635, 23/4/2020)

Οι κλιματιστικές μονάδες αυτές καθαυτές δεν λειτουργούν ως εστίες ανάπτυξης και πολλαπλασιασμού του ιού. Οι κλιματιστικές μονάδες ενδέχεται όμως υπό προϋποθέσεις να διευκολύνουν την αερογενή μετάδοση με μηχανικό τρόπο από άτομα που είναι ήδη φορείς.

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ – ΓΕΝΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

- Αύξηση της παροχής του νωπού αέρα σε όλες τις κεντρικές κλιματιστικές μονάδες (ΚΚΜ)
- Πλήρης αποφυγή της ανακυκλοφορίας του αέρα
- Συνεχής λειτουργία των ΚΚΜ (24/7) ακόμη κι αν δεν λειτουργεί το τμήμα το οποίο τροφοδοτούν (για λόγους αποφυγής πολλαπλασιασμού μικροοργανισμών)
- Οι μονάδες fan coil (FCU) όπου είναι εφικτό, να τίθενται εκτός λειτουργίας ή όταν αυτό δεν είναι εφικτό να τίθενται σε συνεχή λειτουργία 24/7 (για λόγους αποφυγής της επαναιώρησης των ιών σε περίπτωση διακοπής και επαναλειτουργίας των μονάδων)
- Οι μονάδες οικιακού τύπου (split units) όπου είναι εφικτό, να τίθενται ομοίως εκτός λειτουργίας ή όταν αυτό δεν είναι εφικτό να τίθενται σε συνεχή λειτουργία 24/7 με παράλληλη λειτουργία φυσικού αερισμού
- Τις νύχτες, τα σαββατοκύριακα και τις αργίες δεν συνιστάται η απενεργοποίηση του εξαερισμού, αλλά η διατήρηση των συστημάτων εξαερισμού σε λειτουργία αλλά με χαμηλότερη ταχύτητα
- Για τις ΚΚΜ και τις μονάδες οικιακού τύπου μονάδες οικιακού τύπου (split units) η αντικατάσταση των φίλτρων θα γίνεται σύμφωνα με την κανονική διαδικασία σύμφωνα με την προγραμματισμένη συντήρηση.
- Σύσταση στους χρήστες του κτιρίου να εκκενώνουν τις λεκάνες αποχωρητηρίου με κλειστό το καπάκι. Με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται ο περιορισμός της μετάδοσης μέσω του αερολύματος από την τουαλέτα κατά τη στιγμή της εκκένωσης
- Συνεχής λειτουργία των ανεμιστήρων των χώρων αποχωρητηρίου (WC). Στην περίπτωση όπου η λειτουργία του ανεμιστήρα είναι συνδεδεμένη με τη λειτουργία του διακόπτη φωτισμού, να αποσυνδεθεί, εφόσον αυτό είναι εφικτό
- Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται εκ νέου ότι θα πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα για τον συνεχή ή τουλάχιστον συστηματικό φυσικό αερισμό του χώρου μέσω ανοιγμάτων (παράθυρα, εξωτερικές θύρες) ακόμη και με παράλληλη χρήση κλιματιστικών μηχανημάτων.